

Ezen lapok minden héten négyezer, h. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. **Előfizetési ár** félvevre Buda-pestén házhöz-hordással 5 ft., bortekben 6 ft., postán bortekben 6 ft. ez p. a hirdetések minden apróbetűs hasábroráért 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Péntek

154.

Martius 28. 1845.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, **gránátos-utczai** Dlauhy-házban **466ik szám** alatt, és minden császári királyi postahivatalnál. — Az a u s z t r i a i birodalomban külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

A „BUDAPESTI HIRADÓ” f. évi április 1jén kezdendő második évnegyedes folyamára előfizethetni, helyben: 2 ft 4⁵ kr., postán küldve 3 ft 30 kr. — Az előfizetés elfogadatik gránátos-utczai Dlauhy-házban 466. sz. alatt a kiadóhivatalban és minden cs. kir. postahivatalnál.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Ujabb emberbaráti adakozások a szepesmegyei éhező szegények részére. Magyar tudós társaság. Országgyűlési kalászatok VI. — Szegénység és gyárpar. — Levelek egy postfogárnak Tolnaban felállitása iránt. — Gyászír. — Megy. közgyűlés Bácsban. Temesből ezafelő nyilatkozat a Pesti Hirlap 436. számában közölte. Tudnivalók a pestinegyei gazdasági főkegyesületről. (Folytatás.) Igazítás. — Külföldi irodalom. VI. Italienische Zustände, geschildert von dr. C. J. A. Mittelmeier. 1844. (Folytatás.) K u l t u r. Spanyolország. Franciaország. Nagybritannia. Poroszország. Schweiz. Amerika. Egyesülti közelek. Magyar gazd. egyesület. Pestbudai hangszegyesület. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A szepesmegyei szegények részére szerkesztőségünknek mult számunk óta ujabbán köv. kegyes adakozások történtek pengőben: t. Némethszeghy Ben. 2 fr. — Valero J. A. pesti nkeres. 50 ft. J. L. ur 5 ftot. Trattner Terézia kisassz. 2 ft., Károlyi Szidónia k. a 2 ft. — Tészen (a mult számunkban kitett 49 ft 15 krnyi részlettel) a mostanig begyűlt 's kezünknl lévő kegyes adakozási öszveg 110 ftot és 15 krt pengőben.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. I. Az academiának 1843. tartott XIV. nagygyűlésében kihirdetett nyelvtudományi jutalomtételre f. hó 23-ikáig, mint határnapig, öt pályamunka érkezett, következő jelégek mellett: 1) Hirkosozoru nélkül meddő felek e rövid élet. 2) Itt szent igazság ül a trónuson — Repkényt az ész, kacajjt nyer a bohöz. Vörösmarty. 3) Quis in tam lubrica et minus expedita via non interdu laboratur. Scheller. 4) In der Tiefe wohnt die Wahrheit. 5) Multo labore constat ars dicendi. Quintilianus. — II. Az ugyanakkor hirdetett philosophiai jutalomtételre két pályamunka érkezett illy jelégekkel: 1) Felix qui potuit rerum cognoscere causas. 2) A gondviselés az emberi nemet sem egészen függetlenné, sem épen rabszolgává nem teremtette. Tocquille. — Az 1842ben tartott XIII. nagygyűlés által kihirdetett természettudományi jutalomtételre öt munka küldetett be illy jelmondatokkal: 1) Adatokat kérünk alázatosan. Nagy Károly. 2) C'est l'histoire naturelle de son pays, qu'on doit le plus étudier. Dumeril. 3) A természettudományok művelése által országunkba egy más országot idézendünk elő, 's így tudományos fázadozásaink által a kettőzetet emberiségű holdog haza örök létét fels. királyunk ápolgatása alatt kivivandjuk. Bugát. 4) Velum meum non elevabit. 5) Difficile est, fateor, sed tendit in ardua virtus! Et talis meriti gratia major erit! — E munkák mai ülésben bemutatván, a jelégés levelek bontalán az academiá, a mélt. másod előülő és Schedius Lajos tt. pecesteivel lepecsételve a levéltárnoknak adattak által őrzés végett, a kéziratok pedig háromhárom illető osztálybeli rendes tagnak adattak ki vizsgálás végt. A száz száz arany jutalmat, 's netalán elhatározandó másod, harmad, 's több mellékjutalmat a folyó évben tartandó XVI. nagygyűlés fogja oda itelni. Kelt Pesten a m. tudós társ. kisgyűléséből. Mart. 26án 1845. D. S. Schedel Ferencz titkok.

Országgyűlési kalászatok VI. (Folytatás.) Ezeket ekint előrebocsátván, ha meggondolja ő felsége mennyi munkával 's költséggel eszközölte ezen országának 's minden hozzákapcsolott és vele szomszéd tartományoknak megmaradását, 's kötött legyen a törökkel annyi évi békét azért, hogy hű karai és rendei ez alatt megpihenvén, a várakat rendezzeshessék, a romladozott- és elpusztítottakat megépíthessék, ujithassák, 's épségökhöz tartozó mindennemű hadiszerekkel felkészíthessék, miszerint béke mint háboru idején, a szerencse bármi esetben megőrtalmazva maradjanak; — továbbá, hogy a legközelebb lefolyt országgyűlés alatt Erdélyben kiütött ujabb forrongások ügye is ő császári felségére hagyatott; — ha meggondolja végre: boldog emlékezetű elődeinek e részben kitűzött magas szándokát (alta superinde capta consilia), — Magyarországára, 's a szomszéd országokra és tartományokra, sőt az egész keresztényenségre nézve üdvesbet nem lát semmit, mint hogy Magyarországgal, mikint hajdan, elválhatlan öszveköttelési kapcsolatban virágozzék Erdély, Havasalföld és Moldva; mellyekből merítte ön nagy szerencsére, de Magyarországnak 's az egész keresztény világnak roppant kárára eddig a török, minden hadviselési hatalmát, 's ehez szükségeseket a keresztények ellen, — 's mellyek nélkül ő, sem ez előtt, sem ezután soha, a csata síkjára ki nem léphet, magyar és a szomszéd országokat 's tartományokat nem háborgathatja, sőt saját fészkeben 's honában sem lehet bátran és biztosan *). —

*). Regno suo Hungariae, vicinisque Regnis et Provinciis, adeoque toti Christianitati nihil magis expedire videt, quam ut Transylvania, Valachia Transalpina, et Moldavia cum Regno Hungariae, prout olim, indissolubili Conjunctionis vinculo forent. — Ex quibus haec tenus . . . Turcae omnem suam belligerandi potentiam . . . felices sine desumperunt, et sine quibus nec ante nec post unquam belli arcam tractare . . . quin neque in suo portu et patria securi et tuti esse poterunt. — Illy fontosnak nézte 1613ban az ausztriai kormány Erdélyt, Oláhországot és Moldvát nemcsak Magyarországra, de az egész nyu-

Megjegyzi pedig azt is ő felsége, hogy Erdélynek, egyszersmind Bátorynak, azon kori állapotától, midőn vele az alkudozások kezdettek, midőn ő Erdélynek egyedali ura volt, a mostani felette igen különbözik, 's a legnagyobb veszély között forog; — mert Bátoryt túrhellené 's gyűlöletessé lévén alattvalói előtt, nemcsak ezektől de magoktól a töröktől is kockára van téve, 's a törökök saját segedelmével felkészült és alattomban felzgatott vetélytársaitól üldözöttik, hogy mig ezek egymást kölcsönösen felemésztik, az alatt azon törökök a mindenből kifogyott 's elerőtlenedett tartományba hatalmas sereggel benyomulván, azt annál könnyebben 's magok minden vesztesége nélkül hatalmuk alá hajthassák; — a mint e részben, semmit nem gondolván az eskuvel és saját aláírásokkal megerősített békekötésre, még e télen mindn előkészületeket megtesznek, 's ő felségének a török udvarból saját követeltől most ismét érkezett az előbbieket megerősítő leveléből, mikint a budai pasaéból, és abból mellyet a török császár fővezére Naszuff pasa, futár által küldött ő császári felségéhez, 's melly ezennel iderekesztetik, mindenk előtt nyilván van: hogy a török most, megkötvén a perzsa királyljal a békét, az említett tartományt már többé nem adófizetőkép, hanem örökségül követeli (non amplius pensionarium sed omnino haereditarium vendicare), 's világosan hirdeti: miszerint azt nem engedheti, 's a Zsitvatoroknál kötött, a zultán által is aláírt szerződést, sem meg nem tarthatja, sem megtartani nem akarja. Miután tehát e tárgyak többé nem az egyezkedések és tanakozások körében forognak, hanem immár Magyarországot önfentartására 's derék tartomány védelmére szölitják, nem olyképen ugyan hogy a törökkel kötött alku ellenére megtámadó háboru kezdessék, de hogy a törökök is azon alkuszerezés szabott határai, között tartassanak; — miután továbbá a békekötés 3ik és 6ik cikkének szavai magokban elég világosak, 's következő tartalmuk: „hogy mig a békekesség tart, semmi kárt a keresztény országoknak (és tartományoknak) ne eslelke djenek; — és hogy várakra ütni és megvenni, se titkon, se nyilván se valami praktikalval ne legyen szabad, sőt még csak próbálni is azokat megvenni, avagy elfoglalni akárminemű módon; és hogy egyik részről is rabságra emberek el ne fogattassanak, 's a rosz embereknek és a két császár ellenségeinek menedék vagy táplálék ne nyujtassék). A mi pedig adatott (méltóságos) Boeckay fejedelmnek, az a bécsi végezés és pactumok szerint maradjon. **). A bécsi végezések azonban azt rendelik, hogy „ha Boeckaynak, saját ágyékából 's törvényes ágyból nemzett és származott (ivadékaik, ez az eredeti szerződésből is kimaradt) fiu ágon nem lesznek, akkor azonnal mindazok mik neki engedtetek, Magyarország törvényes királyára, következőképp az ország koronájára szálljanak, ugy, hogy az ő vérei vagy sógorai 's ezeknek örökösei közül senki, semmi jogot vagy hatóságot sem a fejedelemségre, sem a birtokokra, sem a vármegyékre, mellyek azon Boeckay urnak engedtetek, soha semmi időben nem fognak követelni” stb. — nem ok nélkül végezte a nádorispán ur a közelebb itt jelenlévő tanácsos urakkal egyhangulag, hogy e részről ezen tartományt illyképen, mint a török azt kerengi, elhagyni nem kell, hanem írta ezen nyilvános köz-országgyűlésen az összes karokkal és rendekkel idején tanácskozni 's határozni; — mind-ezeknél fogva ő császári királyi felsége, hű rendeltigen-igen kegyelmesen buzdítja: sziveskedjenek e mindnyájok megmaradását illető tárgy fontosságát komoly értelemmel felfogni, — és minthogy ezen nemcs tartományt keresztények kezek közt, szabadnak, virágoznak, 's a török torkából kiragadottnak ohajjták: minthogy továbbá az ellenségnek minden bátorsága 's hadi merénye a gyorsaságon alapszik, most mindjárt ön szükségök 's hasznuk rendkívüli voltához képest határozni az iránt: hogy ha az ollyannyira ravasz ellenség feltett céljától valami jó módon elvonható nem volna, 's az erdélyi tartományba behohanást kísértene, vagy Magyarország részeibe nyilvánhaddal berontana 's így ez által a békét megszegni akarná, miképen lehetne neki elibe kelni, és az említett tartományt a keresztényeknek 's az országoknak megtartani (Provincia pro Christianis et Regno conservari), miszerint az ottani híveknek előbb nyujtassék segedellem, hogysem az ellenség ott lábát megvesse, vagy tábori székét az egész keresztényiség ellen felusso.

Mindezek elrendezéséhez tartozik pedig a fentebbiek szerint először: hogy az ország várai növelé-katonagotra nézve, — 's hogy illy fontosnak nézte 200 év mulva magára az északi hatalom is, eddig elég tanúságot adta. **). Eredeti szavai ezek a zsitvatoroki béke azon példányának, melly az országos levéltárban őriztetik, 's Luczenbacher által a Tudománytár 1834. 3. kötetében kiadott; a törvénykönyvből latin példányban, honnan a kir. előadásokba is átvétegett, a zárjelek közöttiekkel több van; — mi, ha eazéban tanúságunk nem volna is, eléggé mutatja: hogy az országos levéltárban őriztetett példány nem az, mellyben a végmegállapodás történt, 's épen ezért nincs a török biztosok által aláírva.

*) In comperito est: Dicam praeteritorum annorum, accedentibus etiam aliis Suae Majestatis regis proventibus, et in Fiscum Regium devolutis bonis, minime sufficere, et causam hujus esse: quod praeteritis ultimis Dietsis, ob pacem cum Turcis firmatam Dica haec, ab antiquo a domibus colonialibus et inquilinatis exigi solita, in portarum connumerationem conversa sit (Es mégis 1845ben is portaszám szerint adozunk, felségükül a török béke miatt!), et ubi antea domus una colonialis sive inquilinaria 2 florenos ungaricales, dominus vero terrestris unum pendebant, nunc vice versa 4 domus coloniales in unam portam conversae, non plures quam 3 florenos ungaricales in Suae Majestatis Fiscum pendere obliquantur. **) Siquidem Dica per hanc portarum connumerationem in unica porta ad 6 fl. ungar. decreverit. ***) Almodta volna-e azt a jó Mátyás király, hogy az ok má r 1613ban megszűnne, az okozat még 1845ben sem szűnik meg? *) Es ez iránt törvényünk még mai nap sincs, 's hol a kormány a dicais conscriptiona és repartitioira nézve már 1613ban illy biztosítékokat, illy alkotmányos biztosítékokat kívánt, nekünk inkább keltetik e fontos tárgyat századokon át a szolgabírák önkénye által bitoltatni. **) Boldog isten! hova maradt ez a semel pro semper!

sággal (auctionariis militibus) éléssel, álygúkkal és egyéb hadszerekkel melébb ellátassanak és felkészíttessenek, egyszersmind azoknak romjai, — mire a Karok és Rendek az ingyermunkákat eddigelé mindenkor megajánlák, megépíttessenek.

Aztán, hogy nagyobb szükség esetében az országlakosok az általános és részletes felkészésre nézve magokról meg ne feledkezzenek (tam in surrectione generali, quam particulari, sibi ipsis non desint).

Es mivel harmadszor nyilván tudva van, hogy a mult évekbeli rovat, még az ő felsége egyeb királyi jövedelmeinek 's a királyi kincstetro szállott javaknak hozzáadásával sem volt elegendő, — és ennek az az oka, mert a lefolyt utóbbi országgyűléseken, a törökkel megerősített béke miatt, azon rovat, melly hajdan óta a jobbágy- és zsellérházaktól szokott volt szedetni, kapu-számításra változtatván, ahol ezelőtt egy jobbágy- vagy zsellérház két, a földesur pedig egy magyar forintot fizetett, most épen megfordítva az egy kapuszámmá változtatott négy jobbágyház tartozik csak három magyar forintot fizetni az ő felsége kincstarába *), miert is nem esoda, ha a várak olly nagy pusztulásra jutottak, miután az adó ezen kapuszám szerinti számítás által csak egy kapunál is hat magyar forinttal csökkent **). Mivel tehát az illy ujítások és változtatások veszedelmesek, és az ujabb tapasztalás tanúsága szerint megszűnve az ok, megszűnik az okozat is **), Erdély állapotára nézve pedig a töröknek a fentebb elősoroltak miatt hinni nem kell, sőt Magyarország felett sokkal inkább, mint bármikor öröködni, nehogy azon ellenség törekvései által valamely kárt szenvedjen, és ezen szükség idején más szomszéd helyeken (Erdélyben), a mint mondják, egy jobbágyháztól körülbelül tíz forintot fizettek.

Ez okért ő cs. kir. felsége kegyelmesen kívánja, hogy a Karok és Rendek is e részben hazájok és saját megmaradás iránti szeretetük bizonyítására, illy nagy szükség közeledtével, az említett várakra legalább három egymásután következő évre, minden évben egyegy jobbágy- és zsellérháztól — kivéven a kivettek és kivendöket — három magyar forintot, a földesurak pedig másfelet fizessenek, de olyképen, hogy egy eziránt hozandó új törvényozikk erejével †) minden vármegyében egy országnagy egy főbírtokos nemessel (unus magnus cum nobili potiore), vagy ha ott országnagy nem léteznék, azon megye főbírtokos nemesei közül kettő 's egy egyházi személy, kik a legszigorúbb eskuvel legyenek lekötve az iránt, hogy minden ajándék vagy személy tekintete nélkül hiven eljárnak hivatalukban, 's ha különben cselekednek, hamis esküvésök büntetésével mulhatlanul lakoljanak, — ő császári királyi felségének a kamarától küldendő embereivel együtt az adószámítást kezdjék meg, 's most és mindenkorra végezzék be ††) ugy, hogy minden helységben vagy városban az egész, fél és negyedrész jobbágytelkeket, mikint a lakott zsellérteleket is, irják össze, 's arra vigyázzanak, miszerint a házak ne csupán akkor legyenek pusztán, midőn a rovat (dicator) megjelenik, 's mi helyt ez el távozik, a jobbágyok tustint ismét hazatérnek; ezért tehát jegyezze k fel egyszersmind a pusztán hagyottakat is, hogy az illy telkek szántóföldetől, réteitől 's egyéb tartozandóságaitól azok is fizessék a közdöt (publicam contributionem), kik a pusztalakon kívül a földek terméseit szedik, és mind o mellett eddig csupán saját házaiktól fizették a rovatot, miszerint a rovat jövedelmeknek hajdan a megyék megszállása által (olim per condensationem Comitatum fieri solita) okoztatni szokott csökkentés özállal is

*) In comperito est: Dicam praeteritorum annorum, accedentibus etiam aliis Suae Majestatis regis proventibus, et in Fiscum Regium devolutis bonis, minime sufficere, et causam hujus esse: quod praeteritis ultimis Dietsis, ob pacem cum Turcis firmatam Dica haec, ab antiquo a domibus colonialibus et inquilinatis exigi solita, in portarum connumerationem conversa sit (Es mégis 1845ben is portaszám szerint adozunk, felségükül a török béke miatt!), et ubi antea domus una colonialis sive inquilinaria 2 florenos ungaricales, dominus vero terrestris unum pendebant, nunc vice versa 4 domus coloniales in unam portam conversae, non plures quam 3 florenos ungaricales in Suae Majestatis Fiscum pendere obliquantur. **) Siquidem Dica per hanc portarum connumerationem in unica porta ad 6 fl. ungar. decreverit. ***) Almodta volna-e azt a jó Mátyás király, hogy az ok má r 1613ban megszűnne, az okozat még 1845ben sem szűnik meg? *) Es ez iránt törvényünk még mai nap sincs, 's hol a kormány a dicais conscriptiona és repartitioira nézve már 1613ban illy biztosítékokat, illy alkotmányos biztosítékokat kívánt, nekünk inkább keltetik e fontos tárgyat századokon át a szolgabírák önkénye által bitoltatni. **) Boldog isten! hova maradt ez a semel pro semper!

könnyebben elháríthatók, a jobbágy- és zsellérházaknak bizonyos száma meghatározottassék*), a rovók esküjének hitel adassék (juramentis Dicorum credatur), és az 1518: 26. cikk értelmében senki az urak vagy nemesek közül az ily rovóknak, menet vagy jövet, új törvényeket 's korlátozásokat szabni ne merjen, meghatározandó bizonyos büntetés terhe alatt. (Folytatjuk.)

(Szegénység és gyáripár.) A Pesti Hírlap 431. száma az árvai szegénységről értekezvén állítja: hogy ily nyomor enyhítésére a magánjótékonyok elégtelen, — a statusnak kell tehát közérvel eszközölni azt, minék a magány törekvések meg nem felelhetnek. — A status kötelessége az elszegényülésnek, a mennyiben lehet, elejét venni, 's bármily okokszulte közszükségben 's nyomoron segíteni.

Igy meglevén mondva: ki segítsen, azt is mutatja: mi ikepon?

Ezen népességet a gazdag alföldi síkságokra átültetni, csupa meddő theoria lévén, mert pusztákat gyarmatosítani senkinek sincs kedve, és a felföldi nép inkább túri otthon a nyomort, minthogy az iszapos rónákon letelepüljön, tehát ennek munkát kell szerezni a gyáripár ébresztése által, mely az ország egy része végelszegényedésnek egyedüli orvószere.

Igen könnyű a statusnak új meg új tárgyakat köteleseggül meghagyni, és neki az utakat is kijelelni, melyeken azon kötelességet teljesítse, de csak — a papíron!

Hihetleg nem fogja kétségbe vonni az érdemes értekező: hogy nemes szíven kívül más honfaké is vérzik emberársai ily szenvedései felett, és hogy a status hideg egykedvűséggel soha sem nézte e csapásokat — de hogy a legrendezettebb fináncz-rendszerrel is képes lett volna az ily elszegényedésnek elejét venni: azt még a történetírás soha nem hirdethette, sőt Anglia roppant szegényadójáézsre sem vehető csekély sikere eléggé bizonyítja: hogy gyógyírt oly sebekre ily hírlapi „rezipé”-vel nem készítheti.

De ha a status, melyben a sok restantia miatt közönségesen csak deficitre, nem pedig ily előre nem látott inségrei tartalékpénztárra tehetni szert, rendelkezhetnek is oly teemes summákkal, millyenek ehhez kívántatnak; nem hiszem, hogy ezekkel sok jót eszközölne, legalább annyit nem, min ha csekélyen rendezett takarékos-magtárak eszközölnének, melyeknek elintézését pedig nem szükséges a statustól várni.

Sokkal mezdőbb még a második állítás: hogy ezen vidéken a gyáripár ébresztése a végelszegényedésnek egyedüli orvószere.

Mi először azt gondoljuk, hogy azt nem lehet parancsolni, hol keletkezzen a gyáripár, és hogy igen hibás vélemény, ámbár ez hazánkban igen el van terjesztve, hogy a regényes kárpátok közé fog előszeretettel vonulni; másodszor még kétkelkedünk, hogy ez által meg fogna szüntethetni az ottani szegénység.

A mai műipar minden ága oly összeköttetésben van minden többi ágával, hogy csak ezekkel egyetemben egy helyen tanyázhat sikerrel. Ha egy fonógár állítatnak fel, melynek fonala nem szövetik, nem fejeztetik, nem színezetik 's a t. mindjárt helyben, nem messze vashámoroktól, hol a gépeket elkészítik, ott mindegyik ágából eredményező nyereség elnyeltek ezen mellickes ágak és a sok fuvarozás által; és ha mind ezt egy vállalkozó akarja egyesíteni: akkor óriási tökélszükségek és a bukás szüntelen fenyeget. Azért látjuk Franciaországban, mely Anglia után a legiparosabb ország, és melyre a magas védvámrendszer egyetlen kiterjeszhető volna a gyáripár, ezt oly szeszélyes csoportokban itt amott egy helyre összeszorítva, és tíz husz más megyét minden műipar nélkül, pedig nem azért, mintha itt az élet és a munka drágább, vagy a vásár és fogyasztás csekélyebb volna, hanem egyedül azért, mert itt már a műiparnak némi nyoma volt. Ez legszenbetünőbb a répaczkorgyárakra nézve, mert míg a déli részekben nagyobb a népesség, termékenyebb a föld és olcsóbb ennek használatára is, a czukorgyárak meg is az északi részekben fészkelnek, hol ezen kedvezmények egyikének sem örülhetnek. Így Angliának és a világnak leghiresebb gyárvárosává Manchester válhatott, hol már a normán Vilmos ideje óta a legjobb fegyverek kovácsoltattak; így Ausztriának legtöbb gyárai Bécsben és Bécs körül vannak, ugyannyira, hogy ezen kis tartományban több gyárai vannak, mint a gyáripárban annyira haladott egész Csehországnak, hol csak 462 számláltatik, míg az ausztriaiak száma 531-re megy.

Már most az iparnak mely neme ébreszthető ezen vidéken? ha csak olyan nem, mint a kézfónás és szövés, a csipkekötés 's a t.; de ez mind olyan, hogy a legszorgalmas munkás, ha egészségét és szemévilágát is szerfeletti megerőttetéssel feláldozza, sem képes vele más, mint burgonyát szerezni, elég szerencsés, ha minden második harmadik évben be nem köszön az éhhalál nyomoru hajlékába, mint azt Csehországból tudjuk és Sziléziából halljuk.

Nálunk is tehát úgy mint másoknál a gyáripár eleinte kivált csak a nagyobb városokban és azok körül fog fejlődni, ha fejjük; és azért nem helyesljük, hogy a Pesti Hírlap szívevágyait oly categorice kijelenté, mintha teljesíthetőség iránt legkisebb nehézség még csak gondolható sem volna, mert ha azután igen természetes oknál fogva nem teljesülhetnek, sok együgyű, kiilyen tudós vezérek szavaira bizást esküszik, bizony ráfogja a statusra, vagy is ennek personificatiójára: a kormányra — „hogy ni még csak az árvaiakon sem akar segíteni!”

Magánlevelezések az olvasó közönséget nem igen szokták ugyan érdekelni, azonban lehetnek mégis némely kivételek; és mivel az alább következő két levélben oly tárgyról van szó, mely magára a jelen pillanatban közfigyelmet

*) Meg van-e határozva még ma is?

von, tehát némileg méltónak tartom azokat hírlapi uton közzé tenni.

I. Szegvár, oct. 3. 1844. Kedves barátom! Miután oly vidéken lakom, hol a birkatenyésztés a tökély tetőpontját ha nem érte is még el, mindenesetre magas fokou áll; oly vidéken, hol az elsőrendű élelmi czikkek, u. m.: kenyér, hús és bor igen olcsók, 's a Duna közelsége a Pest- és Bécseseli összeköttetésnek különösen kedvez, — régóta fejedeztek már bennem eszmék és ohajtások, melyeket most mindinkább szilárdulni sejttek.

Posztó — a becsemepített ilynemű árukat ide nem számítván — az előttem fekvő adatok szerint 1841ben 32,330 mázsányi hozatott Magyarországra. A belföldi gyárak hiányát a gondolkodó ember Magyarországon már rég állatta; de most ezen meggyőződés a közvéleményben is gyökeret vert, ennél fogva eljöttnek hiszem azon időpontot, melyben bizonyos gyárak — a szükség elismerése által támogatva — kellő díszlére számolhatnak; 's így az én rég táplált ohajtásomat is korszerűnek vélem, mellynél fogva Tolnamegyében részvények utján egy posztógyár felállítását hozzam javaslatba.

Nem tagadhatni, hogy mostanig minden ilynemű vállalat többnyire megbukott; azonban ha a nemsikerülés alapokait kellőleg 's nyugalmas pillanattal vizsgáljuk, minden bizonynyal a practicus műtani ismeretek hiányában fogjuk azt találni.

A dolgok ily helyzetében épen nem csudálhatni, ha a gyáruj nálunk minden hitelét elvesztette, 's ha a könnyen-hívó sokaság Magyarországon a gyárakat fenálhatónak sem tartja; mindazáltal a gondolkodó ember azon meggyőződés, hogy a föld itt olcsóbb mint egyebütt, hogy minden építkezés sokkal kevesebb költséggel jár, 's hogy ezenkívül a napszám vagy munkabér is, az élelem olcsósága miatt jóval jutányosabb, 's hogy végre Magyarország műiparát még adó nem terheli: — ez, mondom, a gondolkodó embert a fentebbeli egészen ellenkező véleményre bírja.

Ennél fogva erősen hiszem, hogy Tolnamegyében egy posztógyár jól fogna jövedelmezni, ha t. i. a practicus műtani balfogások gondosan mellőztetnek. Ámde hogy ezen bájtökéletesen megszüntethessék, erre csak egy csalhatlan módot ismerek, 's ez abban áll, hogy a posztógyártásban kitünő tekintélyek is a vállalat érdekébe vonassanak.

E műszakban a Moreau-család kétségtelenül európai tekintély, 's azt érdekebbe vonni főohajtásom; ennél fogva leveletem azon kéréssel rekesztem: sziveskedjél meg tudni, vajjon a derék Moreau-család valamelyik tagja ily vállalatot csatlakozni nem nyilatkoznék-e hajlandónak. Gróf Rotenthurm.

II. (Válasz.) Tisztelt barátom! Igen hiteles kütfőből bizonyossá tehetlek, hogy Moreau ismételve felszólítva lön Magyarországon egy finomposztógyár felállítására; de ő a felszólításnak mindannyiszor ellenmondott — határozottan kijelentvén, mikép a jelenleg fenforgó magyarhoni viszonyok közt ily vállalat hoz nem csatlakozhatik.

A legközelebbi mult országgyűlés tökéletes fiascoja, melyen Magyarország anyai vérmes reménye vízzé vált, az összes Nemethon csekély bizalmát, miszerint a magyarországi viszonyok észleltüleg rendeztetni fognak, egészen megsemmíté.

Kétségkélkül azok, kiknek honi posztó szükében csupa hazaörségből most frakkokat halmából kell viselniök, kénytelenek lesznek nyakrafőre posztógyárakat állítani; de kérdem: ki fogna tartományainkban, hol minden a legnagyobb rendben 's mintegy láncszemkapcsolatosan munkál, pénzét Magyarországra vinni akarni, hol oly zavar uralkodik, melynek megszüntendése bizonyossággal még csak nem is sejtethető? — ugy hiszem, senki! Azt ugyan nem tagadhatni, hogy Magyarországon az élelem sokkal olcsóbb, mint nálunk; azonban az emberek nálunk nem rabjai a fényűzésnek; ök egyszerű, ugynevezett patriarchalis háztartást követnek, legnagyobb nyugalomban 's melegdedésben élnek; szükösgeik felett őszinte atyai gond örködik; — a fizetések pontosan és rögtön történnek; ennél fogva bármiben fogadni mernek veled, hogy azon bonyolult körülmények közt, melyekben jelenleg Magyarországon van, igen gyeren fog ittott solid gyárnok akadni, kinek a magyar földre áttelepedni kedve legyen. Klagenfurt, januar 24-kén 1845. Báró Greifenstein.

G y á s z h í r. Bécs, mart. 16d. 1844. G é v a y n k a t leírhatlan fájdalom és keserűség érte. Forrón szeretett 's köztisztelőben álló hitvese Thoren Francisca asszony, a női gyöngédség, jó szív, emberbaráti részvét, 's minden szépet, minden jót, minden nemes melegen pártoló kebel ritka példánya, 9 héti és 5 napú selyem betegeskedése után ma d. u. 2 órak élni megszűnt. A könyzapor, mely sirjáig és sirján tul omlik utána, méltó adó a nagy veszteségért. Áldott emléket idő ki nem törli azok szívéből, kiket ő szeretteinek, barátainak nevezett, 's kik őt zuzott kebelével kísérlik az örök nyugalom helyére!

Megyek.

B á c s b ó l, mart. 13d. F. hó 10kén évnegyedes közgyűlésünket elnöklő aispánunk nyitá meg. A nem sokára tartandó tisztújítás határnapját várva vártuk; de a m. főispán a megyével még nem közölte. A corteskedés nagy változást jósó pazar előzményeinek a megyében még nyoma sincs! az érdemet méltánylani tudó értelmesség első sulya a felv. lebiléző serpenyűben nem kis nyomatékú lesz. A nagy választmány megvizsgálván a járásokint összeírt nemesek és diplomások sorozatát a főispának azonnal elküldendő rövid jelentést mellett helybenhagyott. A választási elv az értelmességén alapulván, indítványoztatott P. kir. kincstári ulónk által, hogy az uradalmi tiszteknek is méltányosságnál fogva ezen választásjog adassék meg; ha van az orvosnak, kit a

község, miért nem lehetne egy kir. kincstári tisztnek is, kit a kamara fizet voksa? Az indítvány elvben nem ellenezetelt, de tárgyalás alá nem vételett azon oknál fogva, hogy a tisztújítás közel lévén, már késő új választmány által minden uradalmi tisztet összeírni. Ezen indítvány a jegyzőkönyvbe beiktatva várja jövődjét; a mag el van vetve; de kiké? A jegyzőkönyv rendbehozása megrendeltetvén a Január 13dikai rendkívüli közgyűlésnek védegy letet illető határozata rostáltatott meg Z. I. tb. által, mert annak elejét v. bevezetését úgy értelmezte a tb, mintha felsőbb jóváhagyás nélkül semmi egyesületbe lépni a megyének joga nem volna; a mi — ugymond — a megye végzése nem volt, ezt 52 megye közül egy sem ismerte el; a nemzet lényeges joga forog itt kérdésben. E közben felszólalt Latinovics Vincze közbirtokos; — névét kimondom, mert kifakadása volt — széksértés a szóteljes értelmében; — a teremben elhangzott az actio — de papíron írva nem láttuk, mig a heves szóváltások viharában a napihős visszahuzván szavát, rögtön eltávozott, 's a széksértési elmarasztalás pusztá utóhang maradt a megye hivatalos könyvében. Hogy ily méltatlan megtámadásoknak eleje vessések, G. E. bíró és kir. kincstári ügyvéd rögtön azt indítványozta: ezután mindenki indítványát eleve az elnöknek bemutatni tartozzék; de nem pártoltatott és helyesen, mert sokszor az indítványok a rendes tárgyak rögtön eredményei vagy következményei, és ily rendkívüli botránynak tanui nem is oly hamar leszünk. A személy- és vagyonbátorság főkeléke minden társaságnak, és ezt fentartani az álladalom közérdeke sürgeti; nálunk a tisztviselő hiánya miatt majdmajd veszélyeztetve van, kivált mióta a rendőrségi tárgyakban a szolgabírák vannak megbízva; minél fogva a megye már 5 év előtt folyamodott e részben a hltótanácshoz, de mindaddig a megye még csak feleletet sem kapott. P. főügyvéd a megye állását sértve látván ez által, egyenesen ő felségéhez folyamodni indítványozta, de Z. J. tb. a tárgyat nézte szerint más oldalról fogván föl, nem tudom mi veszélyt jósó indokból azt monda: a tisztviselők számát sürgetni nem kell, mert az aristocrazia, bureaucratia változik, kivált most midőn még a jobbágy fizeti a tisztviselőket. Elnök aispán ut megnyugtatta őket azon felvilágosításával, hogy már a cancellaria utján rövid idő mulva az engedelem megerkezendik. — A védegylet f. hó 11kén tartotta a megyei teremben első gyűlést, de minden apostokodás mellett is igen kevés tagja van. Jövő évnegyedes közgyűlésünk junius 16án kezdődik.

T e m e s b ó l. A Pesti Hírlap 436dik számában, meggyémről írt cikkben, rossz akaratból koholt oly valótlan-ságok foglaltatnak, melyeket szó nélkül hagyni, becsülettel sem férne meg; miután azonban a többek nevében sem írni, sem cselekedni nem szoktam, egyedül személyemet érintő részére kívánok egy pár szóval felelni, azt megmutatandó: „milly mesteriesen kívánták a világ előtt becsületemet aláásni azok, kik honn nem árthatnak! — Nem lévén azonban szándokom, okoskodásokkal az olvasó közönség itéletét előfoglalni, célirányosnak tartom mindenek előtt az annyira lovagiatlannak, 's boszút lihogónek bérált ténny magam meztelenségében következőkben előterjeszteni: Január 16ikai közgyűlésünket megelőző napokban tartott polg. törv. szék alkalmával felvetett bizonyos per tárgyalása közben, az illető rész ügyésze által beadott iratban foglaltak prókatori szörszálhasogatásnak állítván, ezt G. J. t. bírák magára vevé, 's bármikép szabadkozám 's erősítém: hogy e mondom koránsem volt a törvényzéki bírákra, 's így nevezett t. bíróra is irányozva, a törvényzéket — ellenem indított néhány süjtő szó után — oda hagyá. Ugyanaz nap délután Várkonyi első aispánunknál vele összejövén, midőn néhány beült szó intézék hozzá, ismert szenvedélyességének szabad utat engedve, nemcsak engem, de az egész megyét is lehetőleg lealacsonyítá, miket többnyire hallgatással türtém, mert becsülettel személyét, 's mert ősz haja hallgatást parancsolt; megsebzé azonban lelketem az, hogy hivatali viszáleléről, melyet gyűlésen felhozni fenyegetőzék — vádolt; 's miután a viszálelést másban utálva, magamban is üldözöm, 's miután magamat illyesmírlől vadalni távulról sem tudtam, felszólítatám őt két igen tisztas barátom által, hogy fenyegetőzését teljesítve, állítólagos viszáleléseimet terjeszse gyűlés elibe. Ezt csakugyan meg is tetvé, azzal vádolván engem, hogy bizonyos számadási hiány biztosítása végett kelt határozatot ki nem küldöttem; de megütözéssel tapasztalván, hogy e vád terhe (ha állana is) nem engem, hanem Sz. J. első aljegyzőnkét suttaná, csakhamar ugyanazon számadó ellen lefolyt urbéri perben hozott ítélet végrehajtását rendelő határozat ki nem adatása végett kívánt feleletre vonatni; de mielőtt ezt tetvé, felhozá a fenemlített törvényzéki esetet, 's így abeli vélt megsértéséért magának háromszoros elégtételt vön; mire én a mea culpát ugyan elmondottam, mert a kérdéses határozat kiküldve nem volt, de ennek okát bizonyos czélsből, 's leginkább azért, hogy az ellenkező embereinek irántami jó akaratáról meggyőződhessen, elhallgatván, 's a megyei Rendőket szigorú bírálatra szólítván fel, fentartám magamnak má-

sok ellenálltak létező kezé 's m. e.

határovan sem olzói hi méltán; rozatok halmaza lehetlens detésének még szót hogy G. rendszer tulajdoni nyeszék is nemeso lejövetel felosleges nant hoz madatás nyilvánít t. bírónak lantság já ki mást v mentek litólagos másfél év 's „n e s m” igen saj nyilvános megvalva fellépni. elöadattal kelve ez az olva- gyen a b ség előtt lenül meliati fel közőkkel mezni sie ténnyek e elhallgatá nálunk má dekről isr conservat fias fellép térből kis terhes ut ban higyé sikerrel f azoktól, gyanusítg egyes em felejtkez mely sokm tandja. — mert vala önökkel t önöket, l öntudatom zönség le mások lea zésül meg ozikket, egynek ig ráfogások özönlik; annyi min dolására.

T u d o g y e s ü fizetni, sőt körülírtt porodott. nyebben m zatot eszk községi p egyesületé kintetel é egyesület mellynél f gye több kijelönd önnapján ből, 's egy alalt, alak litás lenné den kerül gyűlésen rendszeriü kens hézag e közhaszn előtt pedig Hogy az e. A m. getelt tégl az asztalo gúl az épi

sok ellenében hasonló szigort igényelhetni. — Mennyire tártak legyen vétkesnek a megyei Rendek, tanúsítja a következő határozat: „A K. K. és R. R. a kérdésbe hozott s. m. e. kjk. $\frac{4851}{4 \cdot 60} = 4797$ sz. a. l. v. ö. közgyűlési

határozatok eddigi ki nem adásában nem látván sem a késedelmezés miatti veszedelmet, sem olyan mulasztást, mellyel fogva a jegyzői hivatalt hibáztatni lehetne" sat. És pedig méltán; mert három hét előtt tartott azon gyűlésben határozatok egyike sem küldetett ki az irnoki foglalatosságok halmaza miatt, nem részrehajlás, nem viszszaelés, hanem lehetlenség volt tehát oka az érintett határozatok ki nem küldetésének. — Felmentetvén e szerint minden betudástól, ismét szót emelve, a viszonzosság elvénél fogva is megemlítém, hogy G. J. t. bírónak ellenemi fellépése nem igazság 's rendszeretetének, hanem ellenem forralt boszús indulatának tulajdonítandó, különben nem bocsátotta volna előre törvényszékbeni vélt megsértését, mellyért magának egyébkint is nemcsak rajtam, hanem az egész megyei nemességen — lejtétele által korpa közzé keveredtetnek állítván magát — felesleges elégtételt szerzett. Ezt tehát egyedül felelet gyanánt hozám fel törvényszékben ejtett szavaim végetti megtámadtatásomra, mert hiszen ha más céllal indított volna ennek nyilvánítására, bizonyosan nem hallgatnám volna el nevezett t. bírónak többi mondásait is, mellyek nem kevés alkalmatlanság játékvá teszik vala őt; felhozom továbbá: hogy az, ki mást viszszaelésről vádolni nem áll, magának ezektől mentoek kell lenni, 's kérdem: hogy egyik szolgabírónak állítólagos viszszaelési végett felnyújtott panasz folytában másfél év elrendelt vizsgálatot nevezetti bíró teljesíté-e? 's "e m" lón a felelet. — Ez lévén a történeteknek hü leírása, igen sajnálom, hogy becsületem megőrzése mind ezeket nyilvánosság szárnyaira bocsátani késztetett, mert ösztön megvallva, az ily ügyben győzőkint sem tartom diesőségnek fellépni. Azonban köszönje ezt G. t. bírónak albarátinak, kik az előadottak gondos elhallgatásával ellenem rágalmozólóg kikelve ezen vallomásra kényszerítettek. — 'S már most bizton az olva-ó közönség belátására bízom annak elhatározását: Ki legyen a boszúsú lihegő? Az-e, ki egy gyűlési nagy közönség előtt minden ok nélkül megtámadtatva, 's eddig szepültlenül megőrzött becsületét homályosító bünről vádoltatva, e miatti felzgatott állapotában, magát minden kínálkozó eszközökkel, 's a megtámadóhoz hasonló fegyverekkel védelmezni siet? Vagy az, ki másnak becsületét ráfogásokkal, tények elferdítésével, 's némely legfontosb körülmények elhallgatásával aláadni lelketlenül törekszik? De hiába, ez nálunk másképp nem lehet, mert a mindent felforgatási szárdékről ismeretes ellenzéknek némely emberei — a temesi konservatív — azaz alkotmány szellemében haladó-párt felhas felépése által, néha napján bírt és zsarnokilag kezelt tőről kiszorítottván, sárral dobálnak mindenkit, ki vesztérben utjokbani haladásukat akadályozni elég merész; azonban higység el önök többben uraimék, hogy mindaddig jó sikerrel folytatott e taktikájok mit sem használ többé, miután azaktól, kik kormányt 's minden felsőbbiséget uton utfélen gyanúsítgatta, ellenséges indulattal szokták megtámadni, más egyes ember sem várhat 's nem vár kimételet; ámde meg ne felejtkezzenek önök arról, hogy él még a boszúsuló Nemesis, melly sok méltatlankodásikat utóbb mégis torkukra forrasztandja. — Egyébiránt ezáltal jó időre bucsut veszek önoától, mert valamint a politikai küzdterén ritkán lehetek szerencsés önökkel találkozhatni, úgy a felől is bizonyosokká teszem önöket, hogy bár mit mázoljanak is ezentul reám, büszke öntudatom 's igénytelen személyemet közelebből ismerő közönség itélete által fedelve, megvetéssel nézdem önöknek mások lealacsonyításával bibelőlő parányiságukat. Befejelésül még csak azt említem meg, hogy a felidézett hírlapi cikket, hihetőleg azért készítették 's írák többben alá, mert egynek igen sokat és sokszor kellett volna pirulnia, azon ráfogások 's tények elferdítése miatt, mellyek a cikket átözlilik; 's mert egy maga talán nem is lett volna képes annyi mindenféle koholmányok 's mesteries fogások kigondolására. L u k á c s Ignác, temesi főjegyző.

Tudni valók a pest megyei gazdasági fiók-egyesületéről. (Folyt.) Ekiut nem kelle 1844ben telekbért fizetni, sőt a kertvállalók megtérítvén a kutak, kapuk, árkolás s körülültetés költségeit, a pénzlári tartalék 132 ft 30 krral szaporodott. f) Hogy az adózó néposztályt érdekeinek annál könnyebben megnyerhesse az egyesület, t. Pest gyűléstől oly határozatot eszközölt, miszerint megengedtetik a községeknek, a községi pénztárból egy vagy több részvényre magokat az egyesületnél érdekesíthetni. E körülmény annál nagyobb tekintetet érdemel, minthogy lehetőségessé teszi azt, hogy az egyesület inentova folyamatba vegye korábbi azon tervét, mellyel fogva a közvetlen érintkezés miatt az egész vármegye több kerületre volna felosztandó, 's ezekben az e végre kijelölendő legalkalmasb helyeken, eleinte a népesb vásárok előnapjain a kerületbeli részvényes községek küldöttségeiből, 's egyéb ügybarátokból, egyesületi képviselők elnökléte alatt, alakítandó gyűlési tanácskozások, állat- és termékiállítás lennének tartandók, melly kerületi mozgalmakról minden kerület egy v. több követe az egyesület augusztusi közgyűlésén adna jelentést. sat. — g) Népi oktatásunk, 's tanrendszerünk jelen állapotában a vasárnapi iskolák jelentékes hégzagot tölthetvén ki, az egyesület teendői közé sorozó e közhasznú intézetek alkalmazását előmozdítani, mindenk előtt pedig egy vasárnapi példány-iskolát életbe léptetni. — Hogy az egyesület jól számított, a következők már is mutatja. A m. elnök úgyvan 42 kocza ö l követ, 40,000 égetett téglát, 's a munkáltatáshoz vonó-erőt is ajándékozván, az asztalos munka készítője 64 ezüst forintot elengedvén, végül az építőmester járulékat hat esztendő alatt apró részle-

tekben is elfogadni ajánkozván, az épület mult évben tető alá jutott, 's így ez évi közgyűlést az egyesület már munkássága terén, kísérletei közepett, saját épületében tarthatja, 's ez épületre költött 1650 e. ftot, holott az ingyen nyert anyagokat 'sat. is felszámítván az épület közel ezer ezüstforinttal többet ér. Hivatkozhatik továbbá az egyesület a közbenjárása folytában Fótton nyitott vasárnapi példány-iskolára, mellyben 3 lekes, ügyes férfiú által az esztan, gazdasági Kistükör, urbéri, mezeirendőrségi, jobbagyörökődési és fuvarozási törvények öt hónap óta tanítanak.

A tagsági díj-csökkentés eredménye lön, hogy midőn az öt forintos aljárásra már senki sem találkozott, 2 ezüstforinttal kilenczvennél több községnek, 's más újabb részvényeseknek az egyesülethezi járulásával 1844b. 1120 ezüst ft utalványoztatott bevétele, — mihez képest nemcsak az építés folyt, hanem megvetéttel alapja is a folyó évi gyakorlatos irányu kísérleteknek és minta-gazdaságnak is következő elemunkálatok által, u. m. a 32 esztendőre haszonbérbe vett 72 000 □ ölnyi kísérleti tér beárkoltatott, a felpartolt földbe 2840 töves akác, az árokba 225 töves topoly-csemete, ugyanannyi fűzkaró, és 6000 jegenye-dugvány — a szelgőly pagonynak kijelölt 4480 □ öles térbe 600 topoly-dugvány, 2550 töves nagyobb és 3870 töves kisebb akác, továbbá 364 töves nagyobbfele nyáresemete ültetettek, — a szőlőfa- és fűvészetit iskolák, kísérleti mezők, diszkert 's a t. osztályozás szerint kijelöltetvék. — 200 □ ölnyi tér a középonti g. egyesületől nyerendő 100 fajszőlőveszszőnek 4 lab mélységre felforgattatott, a kísérleti mezők földének vegykémi vizsgálata folyamatban van. Vettettett közönséges és csudarozs, továbbá szentilonai buza 's több rendű diszkert-famagvak, mandola- alma- és körtemagvak. —

A kiadás 1844ben köv. volt: ugymint építésre 865 ft 11 kr; munkáltatásra, gödrözésre 'sat. 231 ft 2 kr, uti költségekre 49 ft 35 kr, irószerekre és iratásra 25 ft 28 kr, nyomtatásra 27 ft 30 kr, könyvekre 24 ft 37 kr, pénztári szolgálának 8 ft — kr. Összesen 1241 ft 36 1/2 kr pengőben. A bevételnek kellett volna lenni: 1843diki maradvány és megtérítésből 378 ft 22 kr, 1844diki részvényből 1120 ft, 's így összesen 1498 ft 22 krunk pengőben, de 1844 végeig minden sürgetés mellett is csak 1067 ft 42 kr szedethetett be, 's az év végivel négyszáz ezüst forintnál több volt a hátralévség.

Minthogy pedig a szakmányukat végzett iparosokat szép szóval kielegíteni nem lehetett, kiadást csak ugy fődözheté az egyesület, hogy a m. elnök gróf pénztárból 200 pgőftöt kölcsönzött, ez evben mindenesetre visszafizetendő. (Vége következik)

Igazoltás. Lapunk 152. számában ugyanezen cikkben 108. l. 2d. has. 17. sorban „30 ezer" helyett olv. 300 ezüst ft; ugyanitt a 18d. sorb. „53 ezer" h. olv. 53 ezüst ft; a 38d. sorb. „ha" helyett olv. „hogy" a 39d. sorb. „hogy" h. olv. „ha" Végre a 47d. sorb. „mezei gazdaság" h. olv. „mint a gazdaság.

KÜLFÖLDI IRODALOM.

VI.

Italianische Zustände, geschildert von Dr. C. A. J. Mittermaier 'sat. Heidelberg, Akademische Verlagshandlung von I. C. B. Mohr. 1844.

(Folyt. a 152d. szhoz.)

Nevezeteseknek vélem, semhogy említellenül hagyassam, a lombárd-velencei királyságok természetű iparát illető néhány statisztikai adatokat. — 1835ben e két királyság 25338 (lat?) nyers selymet; 7904 selymulladékok; 3,314 077 (alsó-ausztriai) akó bort; 13,496 mázsa faolaj; 32 666 mázsa lenolaj; 17,397 mázsa repce-; és 19,573 mázsa dióolaj; 785 090 (ausztriai) mérő rist; 157,050 mázsa parmai; 312 226 mázsa édes; és 85,188 mázsa strachinosajt; 202,191 mázsa gesztenyét 's 12 070 déli gyümölcsöt (narancs, citrom, füge, 'sat.) termesztett. Hajózható csatornai e szép tartományban 14,335 (alsó-ausztriai) holdra, öntözési csatornai pedig 15,255 holdra terjedő tért foglalnak el. A selyemtenyésztés különösen Lombardiában folyvást emelkedésben van: 1800b. 1,860,000. — 1820b. 3,840,000, 1841b. pedig már 4,710,000 font selymet állita ki, fontját 12 obonával (uncia) számítva.

Azonban a selyemtenyésztés ily vidor állása mellett is, kitetszre szerző további sorából, 's az adott tabellákból, mennyire lankadtabb jelenen, mint hajdan vala, Italiának mind kéz-, mind műipara, mind pedig kereskedése. Különösen tapasztalható ez az egykor oly nagy virágzású Genuában, mellynek — hogy egyéb árucikkeket ne említsék — csupán virágkésztiményei, mellyek korábbi időkben majd egész Európát árasztották el, most alig hoznak be évenként 40,000 lírát (huszast)! Mind e mellett is azonban 1841ben (Petitti szerint) Szardiniában selyemgyár 590, gyapjúgyár 62, és gyapotgyár 312 létezett; 's ezek közül az elsőben 14 905, a másodikokban 5351, a harmadikokban pedig 16951 munkás dolgozott, nem számítva azon 7186 gyermeket, kik szinte azozok keresték kenyerüket.

Befejezi könyvének ezen szakaszát Cini urnak San-Marcellobani (Toskanában) papir- és posztógyára ismertetésével, holott is különösen kiemelt azon intézkedéseket, mellyeket e gyár tulajdonosai az azokbani munkások erkölcsiségére nézve tettek.

Nálunk is keletkezőben vannak a gyárak, 's ha Isten úgy akarja, szalmatuzunk daczára is, lesz talán pár év múlva egyikét gyárunk. Hogy tehát azon szomorú következmények ellen, mellyek a gyári munkásokra nézve némely nyugatibb állodalmban máris oly aggasztólag mutatkoznak, idején elejét vehessük, megbecsátandj nyájias olvasónk, ha a Cini-féle gyár körüli ezen intézkedéseket, a jeles szerző szavaival, figyelmeztetésül nemcsak, de ösztönző buzdításul és utánzásul, az illetőknek itt felhozom.

„A gyárosok — mond M. a 97. l. — egy gyermekiskolát

(a munkások kis gyermekei számára) 's egy elemi iskolát állítottak, hol ingyenoktatás tartatik. A munkások mind osztályokra vannak felosztva úgy, hogy (mint a német aknákban) minden négy óra után felváltanak, 's helyökbe más munkások lépnek. Minthogy a tapasztalás azon meggyőződésre vezetett, mikép a munkabérnek szombaton ki fizetése oda vezet, hogy a munkás bérét vasárnap eltékozzolja: a munkabér mindig csötörtökön fizetetik ki. Egy saját (a gyárral összekötött) takaréktár módot nyujt a munkásnak, hogy megtakarított filléreit ismét hasznózólag tehesse le. Egy heti-vásár lehetőséget, hogy életszükségeit olcsó áron vásárolhassa meg. A gyár orvosa gyógyítja ingyen a munkásokat. A munkások arca megörvendeztető. A hatóságok bizonyítványai kedvezőleg szólnak azok erkölcsőségéről.

Kinek lelke nem örvendne öszinte örömmel ily tudósításra, melly nyilván mutatja: mint lehet a gyárokban foglalkozó embereket jólétben 's erkölcsösségben fentartani! Nálunk a törvényhozás megszabta az időt, mellyen tul (felölt és gyermek) munkásokat dologra szorítani a gyárakban nem lehet; de ez még nem elég, koránsem elég arra, hogy leendő gyárainkban a munkások oly színben mutatkozzanak, mint Cini uréiban? És nem minden gyáros, ember is, a szó valódi értelmében; innen nem lesz fölösleges — annak idejében — gondoskodni arról is, hogy a mit másutt egyes lekes emberek tesznek: azt nálunk a törvényhozás gondoskodása pótolja, nehogy gépekké, mellyek pótlásul tartatnak a legtöbb esetben, majdnem általánosan, a gyármunkások, aljasítva: előlessék bennök és gyermekeikben az ember, ki mindig polgára marad a társaságnak. (Folytatjuk.)

KÜLFÖLD.

SPANYOLORSZÁG. A királynék tavaszkor ismét Barcelonába költözendek. — A papi javak visszaadása iránti bizottmány két jelentést készített; a többség (4 tag) a kormányt tart; mindkettő mart. 6kán a kamarában felolvasatott. Ugyanez ülésben Eganya és Bertran de Lys szóba hozták a spanyol 3petes papirok ellen a francia követkamarában történt kikeléseket. A francia követek, mondá utóbbi, megvaláztak egy barátságos és becsületszerető nemzetet, mellynek elszegényedését főleg Franciaország okozta; nem Franciaországot, melly az az assignatekat teremté, 's adósságának okleveleit nyilvános helyen elégette, illeti a jog, Spanyolországnak kötelességemteljesítést szemére lobbantani 'sat. E visszatérést mind a kamara, mind pedig a karzat zajos tetszéssel fogadta. Mon pénzügyminister erre azt mondá, hogy ama gyalázásokat maga a francia ministerium utasította már vissza, a spanyol pedig megvetéssel mellőzi. Pena Aguayo megjegyzé, hogy Franciaországhoz, melly vagyonában már ötször bukott, ily hang különösen illik. — A budgetbizottmány mégsem készítette el munkálatát; tudni akarják, hogy Martinez de la Rosa az özvegy királynénak a 3 milliót nem akarja megengedni 's ily értelmű különvéleményt nyujtott be.

FRANCZIAORSZÁG. A követkamarában mart. 12dikén Couture és három társainak indítványa volt napirenden a választók lakása iránt. A jelen törvény csak azt szabja ki választóképességül, hogy az illető egyén 200 frank egyenes adót fizessen 's a kerületben, hol választó akar lenni, az egyenes adózók lajstromában felírva legyen. A szerint könnyu volt a korteskedés. A követségre vágyó t. i. fekvő birtokot vásárolt megéjében idegen választók számára, 's azt számtalan apró részekre osztotta szét, mellyektől a megvesztegetett választók aztán gyakran csak 1—6 centimet adóztak. Sőt nem is volt szükség a fekvő birtokot megvásárolni, hanem csak kibérelni vagy zálogba venni. Ekép a kortesok akarhová elegendő számmal valának esőlithetők, miután a választó „politikai lakát" tetszése szerint megváltoztathatá. Az indítvány tehát azt kívánja, hogy senki ott, hol valóságilag nem lakik, választó ne lehessen, ha legalább 50 frank egyenes adót nem fizet. Az általános tárgyalás befejeztetvén, a reszletes másnapra halasztatott. — A páirkamara e nap az 1832i budget végrendezésével foglalkozott.

Algir városban mart. 7kén nagy szerencsétlenség történt. A kikötő partjain álló két löportár borzasztó robajjal légbő röpült. Száznál több egyén, többnyire pattantyusok, részint szörnyet halt, részint elbénított. Segretriernél, a kikötő parancsnokánál, épen estély volt; háza összedőtt, 's a mi elég csudalatos, csak a salon maradt épségben a száma 20 vendéggel együtt, a salonon kívül sürgő háziasszonyt a ház romjai eltemették. Hasonló sors érte Palax ezredes, pattantyusági alparancsnok házat is, ő maga épen a színházból jött haza, hol szerencsétlenségére az utolsó felvonást bevarni nem akarta. Az alvó pattantyusok- és esajkászokra szinte rájok dőlt kaszárnyájok. A legvéresebb csata sem okozott eddig ennyi kárt emberéletben Algir elfoglalása óta.

NAGYBRITANNIA. Az alsóházban mart. 12. a jövedelmi adót rendelő törvény harmadszor is olvastatván, eredeti alakjában, a mint a minister javasla, elfogadtatott.

Mig e napokban a parlamentben az amerikai rabszolgák javára oly gyengéd szótasmódot használtattak, a lapok azalatt Londonban történt három éhenhalási esetről tudósítanak. Az egyik egy irlandi hölgy, két gyermek anyja, ki hetenkint csak 2 shet (5S ezüst kr) bért magának érdemlenni; a másik kettő szinte egy anya 's 14 hónapos gyermeke. — A Timesben egy divatcikkvárrónó levelében arról panaszkodik, hogy azon intézetben, hol ő dolgozik, reggeli 7 órától éjjel 11 óráig kell varni, különben elbocsátják az embert. Azonban ezek nem rabszolgák, hanem szabad angolok szabad leányai.

SCHWEICZ. A közbozsátnat kérdése az országgyűlésen a többi tárgyhoz utasított, 13 szavazattal 9 ellen. Az országgyűlés ezeketán uléseit felfüggesztette, a bizottmány előterjesztéseit bevarandó, minek megtörténése mart. 17dikre várattat. A katolikus követek, kivált a belső can-

tonokai, nem sokat hajtanak Neuhaus berni első követ kívánságára, miszerint a gyűlés állandónak nyilvánították, 's az ügyeket husvétig mindenestire el akarják vezetni. — A hadi zajba, úgy látszik, már belé kezdenek ünni. Mondják, Sonnenberg luczerni főparancsnok sehogys sinez helyzetével megelégedve, mert seregei fegyelmet nem ismernek 's a megszüntetés napirendben vannak. Ezért azok egyik részét már haza is kelle bocsátania. — Waadt canton még folyvást örömtias a februári forradalom sikerültén. Az ünnepélyek egymást érik, 's különösen Lausanne igen szíveli az ünnepélyesztott népképviselőket. — Luczernbe most a szabados csapatok helyett minden oldalról szellemi fegyvereket csődítettek, t. i. felszólító röpiratokat és hírlapi cikkeket: térjenek eszükre polgárai, 's ne hagyják magokat a jezsuitáktól 's az istentől elragaszkodott kormánytól elnyomatni. A reformatus cantonokban a jezsuiták elleni szellem hasonló eszközökkel élesztetik, hol őket büvészeknek, 's tudja isten, minek festik a népfelvilágosító radical reformerek.

POROSZORZÁG. Berlin, mart. 14. Ma tárgyalják először lapjaink a külföldi újságokban oly sokféleképp meg-hányt-veleit porosz alkotmányi kérdést. A 'Vossische Zeitung' cikket közöl az orsz. rendek szükségéről, kivánatos alakjáról 'stb.; e cikket a censurái főhivatal engedte kinyomatni. Szerzője, Michelet oktató, jóakaratos és alapos ismeretet tanusít állapotunk némely oldalában. Azonban nézetei 's javaslatában mégsem indult ki a kor műveltségének szempontjából, különben országrendek kérdésénél nem szólna zsinatokról és káptalanokról. Azt véli tovább, hogy az orsz. rendek a már szokásos közválasztmányokból alakulhatnak, mit mi gyengo 's alig kivihető gondolatlannak tartunk. Valólag czélirányos, szabadelmű és hathatós gondolat e tárgyban csak a királyé lehet, mellynek czélja hallomás szerint: a mű megkezdésül valamennyi tartományi rendeket egy gyűlésbe híni össze, a miből aztán a további alakulás legtermészetesb módon következne. Mennél jobban követjük ez esz-

mét, annál helyesebb- 's gyümölcsözőbbnek találjuk, annál inkább leljük fel benne ama szempontot és szabad körültekintést, mik eredetét jellemzik. Átalában csak sajnálhatjuk, hogy ez egész ügyet a tartományi rendek körlelmének mo-hósága akaratlannal is hamis oldalról mutatja 's neki oly színt ad, mintha még más készletre is szorulna, mint melly neki már régen és teljes határozottsággal a legfelsőbb akaratban biztosítva van. Mi nem ismerjük felre tisztaságát és buzgal-mát az indulatnak, melly a tartományi rendekben amaz ösz-tönzések előidézi; de meg vagyunk győződve, hogy ez ösztön legfelsőbb helyen, még pedig a legbensőbb és -önál-lóbb belátás nyomán már sokkal nagyobb terjedelemben 's érettebben létezik, mintsem az alutól adható. Nem lehet már távol az időpont, midőn ez világos napfényre jövend; mert reméljük azt is, hogy valamint a külsőszerei vélemények szenvedélyes nyilatkozatai amaz egyetlen magas szándékot elő-élt menetekben tul nem siettetetik, ugy bizonyára sem nem akadályozhatják sem utjóról le nem térítetik.

Berlinben az ugynevezett Lokalverein, azaz a munkás osztályok javára fenálló országos egyesület fiókja politikai irányja miatt a gyűlések tartásától eltiltatván, a felvilágosodottabb polgárok elhatározzák, hogy már most czégygyűlé-seikben fognak politikával foglalkozni; e czélra egy gyártu-lajdonos 1500 személyt befogadó teremét elkészítette. K. Z.

AMERIKA. Ujyorki febr. 12ig terjedő levelek jelentik Washingtonból, hogy a tanács választmányja a külügyekben, Buchanan urat kivéve, egyértelműleg azt javasolja, hogy a képviselőház indítványai Texas iránt felrevertessenek minden, a tanácsnak e kérdésben előterjesztett billék, határozatok és folyamodványok az asztalra tudomásul letétessenek, azaz mellőztessenek. —

Veracruz jan. 31. levelek Santana elfogatását híresztelik, melly következő részletek mellett történt volna: Puebla várost elfoglalnia többszöri megrohanások után sem sikerülvén 1000 lovassal San Antonio felé vonult. Innen négy egyén ki-

sérőtetében ellopózáván, serogét cserben hagyta 's Encerro mellett fekvő mezei jóságára vette utját, de utközben india-nok kezébe esett, kik őt Hico helységben, Calopától három órányira a hatóságának adták át; legott Perote várba szállítatott. A közvélemény az, hogy nem sokára itélőszék elé állíttatni 's száműzetni fog, 's birtoka és magántulajdona az ország részére elkoboztatni fognak. Santana oly elővigyázat-lan volt, hogy Veracruzba nem hely barátjához pénze 's hát-ralelvő kincse iránt irt; e levelek felfogattak 's egész vagyonát lefoglaltatták. (Előbbi tudósítások szerint azonban Santana-nak az angol bankban szép biztosított vagyonkaja van.) Me-xiko lövészarság legvalószínűbb elnökeül Bravo tábornok jelöltetett. Az ország esendes volt.

Egyesületi hírek.

Magy. gazd. egyesület. Miután a m. Czindery Laszlo főispán ur által kitűzött jutalomdíj következtében bemutatott kukoricacsu-ta-zuzó gépek a mgos díjazó ur felteteleinek a bíráló küldöttség itelele szorint meg nem feleltek: versenyezni kívánó szakértők és gépészek ezennel értesítettek, hogy a nagylelkű díjazó ur által ajánlott jutalom a korábban kihirdetett feltetelek mellett újabbban kitűzték, 's a zuzó- vagy őrlőgépek bemutatása f. é. július 5-ére állapították meg; a gépek az egyesület köztelken fogadtatnak el, előleges jelentés a titoknoki hivatalnál (gr. Károlyi-ház, álló-ut) kikértevé. — Pesten, mart. 20án 1845. A m. gazd. egyesület titoknoki hivatala.

Enekiskola. A pestbudai hangszegyesület kormányá alatti nyilvános enekiskola t. cz. részvényeseinek idei közgyűlése f. e. martius 30dikán délelőtti 10 órakor tartatik Pesten a városi redutepulterben, mellyre minden t. cz. részvényes tisztelettel meg-hívatik. Főtárgyai: mult évi számadások bemutatása 's tiszviselők választása. — A hangszegyesületi m. elnök rendelkezéssel Mátra y Gabor m. k. enekiskolai igazgató.

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkesztő Szevény József. (Szerkesztéséül sváltás urirtva Hetváthhá 450 sz. a. t. em.)

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

(567) Váltótörvényszéki idézés. (3, 3) Hollaender M. és fia ns Sáros megyei Szwidnik helység volt haszonbérleje galliczai részösi ke-rületben fekvő borki helységbe kiköltözött Szarzewski Zuk István első, és kezeze Ruprecht Jobst János mint 2. rendű alperes ellen 23,482 v. ft 20 kr. árúszerezből eredett követelése iránt támasz-tott ügyében első rendű alperes idézésről bizonyítvány a megkeresett hatóságától a tárgyalásra ki-tűzött határnapig meg nem érkezvén, felperesnek 's nevezett első rendű alperesnek ez ügynek tárgya-lására f. évi aprilis 9dik napja reggeli 9 órája ezennel a Vtk. II. r. 213. § értelmében kitűztük, egy-szersmind említett alperesnek, ha azon határidőre sem személyesen, sem törvényes megbízottja által meg nem jelentek, Hajdu Lajos v. ügyvéd gondnokánl rendeltetik. Eperjesen váltótörvényszék 1845. évi martius 6kán.

(344) Néhai Pernecky György özvegye szület. Sipka Erzsébet elleni csödper. (3, 3) Határnap aprilis 15öje 1845. 3185. Pozsony vármegye törvényszékének jelentése szerint Bour sz. györgyi lakos néhai Per-necky György és ennek hátrahagyott özvegye, született Sipka Erzsébet, hitelezői csödületének határ-napja 1843k évi april 15jére tüzetvén ki, és ideigleni tömeggondnokká Czintula János esküdt, perügyel-ővé pedig Vermes Móríc alügyész neveztevé; ugyanez kihirdetetik. Költ Bajtás hó 28. 1845.

(390) Mezei János elleni csödper. (3, 3) Határnap april 15öje 1845. 7868. Pozson vármegye jelentése szerint Mezei János csödürtöki jobbágy hitelezői csödületének határnapja folyó évi april 15öjére tüzetvén ki, és tömeggondnokká esküdt Bittera János — perügyel-ővé pedig közalügyész Vermes Móríc neveztevé; ugyanez kihirdetés végett ezennel megíratik Költ Bajtás hó 25dikén 1845.

(365) Streisinger Jakab elleni csödper. (2, 3) Határnap april 10dike 1845. 5887. Nógrád vármegye törvényszékének jelentése szerint Streisinger Jakab hitelezői csödüle-tének határnapja folyó évi april 10dikére tüzetvén ki, és tömeggondnokká Duhony Imre, perügyel-ővé pedig Podluzsanyi Zsigmond hités ügyvéd neveztevé; ugyanez kihirdetetik. Költ Bajtás hó 15kán 1845.

(349) Herczeg Eszterházy-féle sorsjegy-megsemmisítés. (3, 3) 4117. Pest városa tanácsa Veisz Iszák ó-budai lakos folyamodása következtében, a most mon-dott folyamodónak Pesten ugy nevezett újvidéki udvarban lévő boltjából m. é. december 16dikán el-orzott 138091dik számmal jegyzett herczeg Eszterházy-féle sorsjegyek megsemmisítését kihirdeteni kérvén: ennelfogvást a kérdéses sorsjegyek megsemmisítése közhírré tetetik. Költ Bajtás hó 4kén 1845.

(592) Huber József, (1) első gordonos a' pesti kir. városi színháznál, hangversenyét adandja f. évi martius 30dikán a' kir. városi redouteremben. Program m. 1) Nyitány Merker Józseftől, tagja ezen színháznak. 2) Adelaide Beethovenól, éneki Gehrér József. 3) Fantasia gordonra, az egész zenekar kíséretével, szerző 's előadja a hangversenyző. 4) Aria Bertóttól, éneki Kaiser k. a. 5) Uj hangverseny darab zongorára alkalmazva, szerzette Brand G., előadja Bräuner Teréz (szül. Pfeiler) k. a. és az egész zenekar. 6) „Souvenir de Hongrie“ fantasia gordonra, az egész zenekar kíséretével, szerző 's előadja a' hangversenyző. Az összes együttműködők, nemkülönben Witt Frigyes karmester ur szívesek voltak barátság-ból a' hangversenyzőnek igérkezni. Zártszék a' körben 1 ft 30 kival Treichlinger ur szép műkereskedésében, ugyszinte a' ver-senyző lakásán (kétas-utca) gróf Brunsvik-féle 262 sz. a. házban kaphatók. Kezdeté 1/2 5 órakor.

(589) Haszonbérlet. (1, 3) A' budai irtalmas szerzethez tartozó császárfürdővel átellenben létező újonan épült két emeletű ház, melly több mint 40 szobából és néhány konyhából áll, vagy annak alsó részében alkalmazandó négy kö- és tizenkét kád-fürdők-vel, vagy a' mostani alakjában is, legközelebb a' legtöbbet igérőnek 1850k évi december utolsó haszonbérbe adandó. Mire a' bérleni kívánóközök ezzal figyel-meztetnek: hogy czíránlti szándékukat legkésőbb f. évi aprilis 20dik napjáig mel-tóságos báró Rád Imre kir. helytartósági tanácsos urnál, mint a' császárfürdői épületek ügyében k. kinevezett kir. biztossal, írott ajánlatokban bejelentsék.

(590) Árverés Szentesen. (1, 2) magában foglaló és 27,200 ft. 57 1/2 krra v. czéd. becsült ház, a' hitelezői választmány rendelkezé-séből, folyó évi majus 5dikén délelőtti 9 órakor a' hely színeán tartandó közárverés után el fog adatni. Költ Szentesen martius 15dikén 1845. Szabó Lajos, tömeggondnok.

(392) Lövy Amália néhai Seellfreund Salamon özvegye ell. csödper. (1, 3) Határnap april 8dika 1845. 7881. Kassa városa tanácsának felirása szerint Lövy Amália néhai Seellfreund Salamon helybeli zsidó rabbi özvegye hitelezői csödületének határnapja folyó évi april 8dikára tüzetvén ki; és tömeg-gondnokká Tomka Miklós tanácsnok, pergondnokká pedig Vendéghegyi, máskép Gaszberger Keresztély neveztevé; ugyanez kihirdetetik. Költ Bajtás hó 4dikén 1845.

(398) Reiczer Vilmos és neje Anna elleni csödper. (1, 3) Határnap april 7dike 1845. 7888. Újvidék városa tanácsa Reiczer Vilmos zsidó szappanyos és neje Anna ellen csödütt hatá-rozván, az illető hitelezőknek megjelenésére folyó évi april 7dikét tüzte ki határidőül, és tömeggond-noknak Horovics Adolf, pergondnoknak pedig Romanovics Vazul tisztí alügyészt nevezte. Mi is kihir-detetik. Költ Bajtás hó 4dikén 1845.

(401) Fleisch Mózes elleni csödper. (1, 3) Határnap april 7dike 1845. 7979. Békés vármegye csödürtvényszékének felirása következtében kebelszerte kihirdetetik, hogy Fleisch Mózes csabai lakos ellen bíróság megrendelt csödperben a' hitelezők megjelenése határ-napiul folyó évi april 7dike tüzetvén ki, 's ideigleni tömeggondnokká Szucsó Mózes megyei bizt-os; perügyel-ővé pedig Polner Lajos tisztí alügyész neveztevé ki Költ Bajtás hó 4dikén 1845.

(407) Kovács Károly elleni csödper. (1, 3) Határnap april 7. 8. és 9dike 1845. 8139. Gömör vármegye törvényszékének jelentése szerint Kovács Károly helységének volt Jegyzője ne-mes Kovács Károly hitelezői csödületének határnapja f. é. april 7. 8. és 9dikére tüzetvén ki, és tö-meggondnokká Faturika Péter ispan, perügyel-ővé pedig Huszt János neveztevé; ugyanez kihirdette-ik Költ Bajtás hó 4dikén 1845.

(395) Lövy Rozalia és fia elleni csödper. (1, 3) Határnap april 15dike 1845. 7884. Pest városa tanácsa Lövy Rozalia és fia ellen csödütt határozván, az illető hitelezőknek megjelenésére f. évi april 15dikét tüzte ki határidőül, és ideigleni tömeggondnokká Kaltburger Gábor, perügyel-ővé pedig Gabányi Alajos hités ügyvédet nevezte. Mi is kihirdetetik. Költ Bajtás hó 4. 1845.

(387) Csödper-szüntetés. (2, 3) 7684. Tolna vármegye Oherólli József paksi lakos elleni csödpernek bíróság történt megszüntetését jelentvén: ugyanez 1842k évi sept. 27öl 35622. szám alatt költ intézvény kapcsában kihir-detetik. Költ Bajtás hó 25dikén 1845.

(524) Heckenast Gusztáv (2, 2) pesti könyváros és kiadónál vézi-utczában 15. sz. a. megjelent és minden hiteles könyvárosnál kapható: MEGYE-RENDSZER. HAJDAN ÉS MOST. Törvény-, történet-, oklevelek- 's egyéb rokon-kütfők után előadva ifj. Palugyai Imrétől. Két kötet: Megye-alkotmány. Megye-hivatalok. Nagy Sret. füze 3 ft p. p.

(587) Értesítés. (2, 3) Azon t. cz. uraságok, kik kisebb vagy na-gyobb jószágokat, mellyeknek értéke két millió pengő forint is lehet, eladni szándékoznak, sziveskedjenek az eziranti szándékuk kijelen-tését az alólírottal vagy személyesen, vagy pedig bérmentes levelekben közölni. Lakása alsó-dunasor, Kaszlik-ház 49. sz. a. máso-dik emelet. Ifjabb Pollack Bernát.

(586) Gubics-eladás. (3, 3) Mellsóságos gróf Károlyi Lajos ó nagysága Szath-már megyei erdői uradalmában 7,000 mázsa-nyi gubics 1844diki van eladó; — mint-hogy azonban némely e' vidéki oly egyének, kik-

(588) Hirdet-mény. (1, 3) A' cs. kir. szab. Dunagőzhajzási részvényesinek évenkénti közgyűlése folyó 1845dik évi aprilis 9dikén szerdán délelőtti fél 9 órakor Bécsben (unter den Tuchlauben 558. sz. a.) a' hangszegyesület teremében a' cs. kir. udvari biztos ur jelenléte alatt fog tartatni. A' t. cz. szavazattal bíró részvényes urak mel-tóztassanak ezen gyűlés belépti jegyeit, ugy színte a' tanácskozási tárgyak programjalt folyó évi aprilis 5ketől a' gőzhajzási hivatalból (Bécsben Bau-ernmarkt 582. sz. a.) elvitetni. A' cs. kir. szab. Dunagőzhajzási tár-saság igazgatósága.

(577) Felszólítás. (3, 6) Néhai kir. kamarás Jekelfalussy József ur halála után sok rendbeli tőke pénzei részszertel visszár-zettvetvén, részszertel más névre irattatván által, illő tisztelettel megkéretnek nevezett királyi ka-marás volt adósai, hogy egyik vagy másik örö-kösét, hozzá egyenesen, vagy pedig F. E. ügy-véd urnak szólv, Pestre új világ-utczába 630dik számú házába utasítandó levelek által a' felöl értesí-teni sziveskedjenek, hogy 1826 évtől fogva mika-pen, mikor, és kinek fizették le a' tőkét, és a' ka-matokat? kinek nevére volt írva a' kötelező, és ha általlrás történt, kinek nevére, és mikor iratott az újabb kötelező?

Ezen la... TARTAL... MAG... Sz. szak. Fény... (Sz. k. F... Ezen ada... fog háramla... hatni; mert... leket fog teh... gaul szolgál... adatok hiány... a sajtó nem... — Addig is... I. A' há... 12 kr. Bizo... van yokba... kr. történet... ve de le mb... B. PES... Mária fény... mását Pest me... Regina e fény... jól tudna, mik... föltalálni, hov... Ákossal utoljár... szerencsellen i... rözve a eszele... szivebe; 's eze... 's óriásihb alak... lehelenségét el... lenszenvet érze... onmagától elvit... sabb volt, mer... lat, mellyet az... iránt, olly tar...